

BİRİNCİ BÖLÜM

Haziranın ilk günlerinde havalar birden ısınmıştı. Erken başlayan sıcakta, sınıflarda ders yapmak bizleri de, öğretmenlerimizi de zorluyordu. Üstelik ders yılının sonuna yaklaştığımızdan mı, yoksa sıcaklardan mı üstümüze bir miskinlik, bıkkınlık çökmüştü. Açıkçası, okulların kapanmasını dört gözle bekler olmuştuk. Kış boyunca erkenden kalkmak, uykulu uykulu servis arabalarına doluşmak; dersler, sınavlar, özel dersler, dersaneler...

On beş gün sonra hepsi bitecekti. Doğrusu, son sınıfa geçmenin gururuyla şöyle özgür ve keyifli bir dinlenceyi hak edecektik.

O gün son derste öğretmenimiz bize ilginç bir öneride bulundu. Dörder kişilik kümeler oluşturarak yaz dinlencesinde bölgemizle ilgili konularda ortak bir çalışma yapabilirdik. Böylece hem dinlencemizi daha yararlı değerlendirmiş olur, hem de birlikte çalışmanın mutluluğunu paylaşırdık.

“Öff, yazın da mı ders çalışacağız!” diye öneriye karşı çıkanlar oldu. Ne yalan söyleyeyim, ben de arkadaşlarım gibi düşünüyordum. Son sınıfta gene yoğun, koşuşmalı, yorgun günler bizleri bekliyordu. Hiç değilse bu dinlenmemizi derslerden uzak geçirmeliydik.

Öğretmenimiz, “Çocuklar, yapacağınız çalışmayı ders olarak düşünmeyin. Bu küme çalışması sizlere farklı deneyimler kazandıracaktır. Daha da önemlisi sınav, ders gerilimi olmadan, başınızda bir denetçi bulunmadan arkadaşlarınızla özgür bir çalışma yapacaksınız. Bu arada, küme arkadaşlarınızla kaynaşacak, birbirinizi daha iyi tanıyacaksınız,” diyerek bizleri özendirdi.

Bu bir yaz çalışması olacağına göre, bir araya gelme, kolay iletişim kurma olanağı bulunan arkadaşların aynı kümede yer alması gerekecekti. Kümelerimizi oluştururken bunlara dikkat etmeliydik. Yepyeni bir deneyim, ilginç serüvenler yaşama ve özgürlük duygusunun kışkırtıcı çekiciliğiyle hemen kümeleşmeye koyulduk. Öğretmen bizi uyardı:

“Çocuklar, ilkin çalışma konularınızı saptamalısınız. Sonra aynı konuya ilgi duyanlar bir araya gelirsiniz. Elbette ortak çalışmada küme üyeleri arasında uyum olması da çok önemlidir.”

Heyecanla konuları sıralamaya başlamıştık:

“Bölgemizdeki önemli tarihi olaylar, varsa canlı kaynaklardan yararlanma.”

“Çevremizdeki ören yerlerinin incelenmesi, bilgi edinilmesi; varsa bu yerlerdeki kazı çalışmalarını yakından görmek.”

Bunlara benzer pek çok konu saptandı. Güncel söylemlerin ve ilginç konuların da etkisiyle liste uzadıkça uzuyordu. Sıra kümelerin oluşmasına ve hangi konuyu seçeceğimize gelmişti. Aramızda heyecanlı tartışmalardan sonra kümeler oluşmuş, konular belirlenmişti.

Elif, Defne, Erol ve benden oluşan kümemiz uzun tartışmalar sonunda, daha doğrusu benim üstelememle, “Çevremizdeki ören yerlerinin incelenmesi, bilgi edinilmesi; varsa bu yerlerdeki kazı çalışmalarının yakından görülmesi” konusunu seçmeye karar verdik. Elbette bu seçimde, babamın, Efes antik kenti kazı ekibindeki görevli Türk arkeolog olmasının payı vardı. Üstelik, Defne, Elif, Erol’la aynı sitede oluşumuz, evlerimizin antik kente yakınlığı işimizi kolaylaştırıracaktı. Aslında daha dinlence başlamadan, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da yaz dinlencesini babamın yanında geçirmeyi kafama koymuştum. Böylece hem onu daha çok görebiliyordum hem de oradaki genç kazı bilimi öğrencileriyle hoş zaman geçiriyordum. Hatta arada bir onlarla farklı serüvenler bile yaşıyorduk.

Şimdi küme arkadaşlarımla orada kimbilir ne renkli günler, ne ilginç serüvenler yaşayacaktık...

Çalışmamıza bir isim bulmalıydık. Konu ören yerleri ve kazı çalışmaları olacağına göre, zamanlar arasında yolculuklara çıkacağız demektir.

Erol’un, *Zaman Tüneline Girmek* önerisini çok kullanılan bir isim olması nedeniyle uygun bulmadık ve benim önerdiğim *Zamanda Yolculuk* isminde anlaştık. Şimdiden arkadaşlarımı çalışma havasına sokmaya, onları heyecandırmaya başlamıştım bile. “İyi ki bu konuyu seçtik.

Göreceksiniz, çok heyecanlı, serüven dolu günler geçireceğiz,” deyişime Elif dudak büktü:

“Hıh! Umarım dediğin gibi olur. Bana kalsa, turizmi seçelim, derdim. Işıltılı otelleri dolaşmayı, oralarda geceleme yi, kazı çalışmalarına yeğlerdim doğrusu.”

Sanırım şu mızıkçı kızı kümeye almakla iyi etmedik. Baksana, şimdiden sorun yaratmaya başladı. Bir ara, pişmansan kümeden ayrılabilirsin, demeyi düşünmedim değil. Yok yok, en iyisi susmak ve sabırlı olmaktı.

Geçen gün Defne’nin annesi Berna Teyze, komşusu Figen Hanım’a bizim küme çalışmamızdan söz edince, Figen Hanım sevinçle, “Harika! Tam da torunuma uygun bir çalışma. Biliyorsunuz, Finula’nın annesi arkeologdur. Ece bu yaz Efes kazılarında Türk arkeologlarla çalışacak. Torunum Türkiye’yi, buradaki arkadaşlarını çok seviyor. Yazık ki, Türkçesi yeterli olmadığı için onlarla anlaşmakta zorluk çekiyor. Eğer Finula’yı aralarına alırlarsa, hem Türkçesini ilerletir hem de arkadaşlarıyla keyifli birkaç gün geçirir. Annesi de kızını daha sık görme olanağı bulur. Üstelik, Finula annesinin mesleğinden ötürü arkeolojiye ilgi duyuyor. Eminim Ece, kızının da aralarında yer alacağı bir çalışmada onlara yardım etmekten mutlu olacaktır. Finula’yı kümeye almaları için kiminle konuşmam gerekir?” diye sormuş.

Berna Teyze çocuklar adına karar veremeyeceğini bizimle konuşmasını önermiş: “Siz en iyisi, konuyu çocuklarla görüşün. Onların onayını alırsanız bu iş oldu demektir. Bana kalırsa Finula’yı seve seve aralarına alacaklardır.

Gerçi torunun bizimkilerle aynı sınıfta okumuyor, ama yapacakları çalışmanın bir örneğini öğretmenlerine gösterirse ilgiyle karşılanacağına inanıyorum. Bakarsınız gelecek yıl benzer çalışmayı onlar da yapar.”

Sonunda dinlenceye kavuşmuştuk. Bir ay kadar yazın tadını çıkardıktan sonra küme arkadaşlarımla çalışmanın taslağını hazırlamaya giriştik. İlkın antik kent ve kazı bilimi ile ilgili bilgiler toplamalıydık. Antik kentlerin ortaya çıkarılmasında kazı bilimi çok önemli olduğuna göre bu bilim dalını da araştırmalıydık. Yöntemlerini, insanlığa yararlarını öğrenmeliydik. Bu konuda babamdan yararlanabilirdik. Konuyu kendisine açtığımda bize yardımcı olacağını söylemesinden gurur duymuştum.

Babam, önce Efes uygarlığı ve tarihini araştırmamızı önerdi. Yeterli bilgiye ulaştıktan sonra sıra ören yerinde araştırmalar yapmaya gelirdi. Bunun için bir süre orada kalmamız uygun olacaktı. Antik kentin arkasında uzmanlar ve birlikte çalıştıkları öğrencilerin kaldığı bir yerleşim ünitesi olduğunu anımsattı. Babam orada da bize elinden gelen yardımı yapacağını söyleyince hemen yerleşim ünitesinde kalıp kalamayacağımızı sordum. Yaşasın, kalabilirmişiz! Arkadaşlarla birkaç gün kazı alanında kalmak bile tek başına hoş bir serüven olacaktı. Ben daha önce antik kenti gezmişim, ama arkadaşlarım için çok ilginç ve şaşırtıcı olacağından emindim.

Verdiğim haberler bizimkileri heyecanlandırdı. Elif'in, bana kalsa ışıltılı otelleri dolaşmayı, oralarda gecelemeği yeğledim, sözlerini unutmamıştım. Şimdi damarına basma

sırası bendeydi. Kıyıda Defne ile oturuyorlardı. Yanlarına gittim.

“Bak Elif, eğer hâlâ ışıltılı otellerde gecelemeği istiyorsan, kümeden ayrılabilirsin. Çünkü antik kentte kalacağımız yer otel odaları gibi şık döşeli, konforlu falan değil. Hiçbir albenisi olmayan sıradan bekâr odaları,” dedim.

Ben sözümü tamamlar tamamlamaz Elif, bir kısrak gibi saçlarını savurarak *–söz aramızda Elif’in saçlarını savuruşu çok hoşuma gitmişti–* yerinden fırladı ve yerden bir avuç kum alıp öfkeyle başıma savurdu.

“Benimle dalga geçmeyi düşünüyorsan, hava alırsın. Arkadaşlarımla birkaç gün kazı alanında kalmayı elbette gösterişli otel odalarına yeğlerim. Değil bekâr odası, küme arkadaşlarımla han odasında gecelemeğe bile hazırım beyfendi! Ama senin bizimle o sıradan odaları paylaşmak yerine babanın özel odasında kalmayı seçeceğine iddiaya girerim.”

Elif’le baş edilemeyeceğini biliyorum, gene de kanıma dokunmuştu söylediği. Hemen karşılık verdim:

“Bunu da nereden çıkarıyorsun Elif Hanım? Ben oraya Profesör Haluk Bey’in oğlu olarak değil, küme üyesi olarak gideceğim. Ve elbette arkadaşlarım nerede kalırlarsa ben de aynı yerde kalacağım hanımefendi!”

Atışmamızdan sıkılan Defne, “Keser misiniz bu tatsız konuşmayı!” diye araya girince içimi boşaltmanın rahatlığıyla yanlarından uzaklaştım.

Cuma akşamı kızıyla Londra’dan siteye gelen Ece Hanım, konuyu annesinden öğrenince çok sevinmiş. Doğrusu

Finula ve kendisi için kaçırılmayacak bir fırsatmış. Zaten Finula konunun yabancı sayılmazmış. Onu çocukluğundan beri birçok kazıya götürmüş. Çıkarılan her parçayı nasıl merakla, heyecanla incelediğine tanık olmuş. Ece Hanım hemen o akşam babamla konuştu. Babam da Berna Hanım gibi kararı bizim vermemizi uygun buldu. Ertesi akşam Ece Hanım konuyu görüşmek üzere küme üyelerini evinde topladı.

Üçümüz de Finula'nın bize katılmasını sevinçle karşıladık. Özellikle Elif, onun aramıza katılmasından çok mutlu olacağını söyledi. İkisi iyi arkadaştı. Yeterince Türkçe bilmeyen Finula istediğini anlatmakta zorlanınca Elif hemen yardımına koşardı. Defne'nin ailesi siteye geçen yıl taşındığı için Finula'yı yeterince tanımıyordu. Ama kızlar kümesinde konuk kızın özel bir yeri olduğunu anlamıştı. Defne için de bu yarı İngiliz arkadaşıyla birlikte olmak hoş olabilirdi. Gerçekten de sevimli tavırları, konuşurken uygun sözcüğü bulmakta zorlanınca dudaklarını öne uzatışı, başını yukarı kaldırıp işaret parmağını heyecanla sallayışı, parmaklarının ucunda seker gibi yürüyüşüyle farklı bir havası vardı.

Her yaz anneannesine konuk gelen Finula'ya çok istediğim halde fazla yaklaşmazdım. Belki de onun öteki kızlardan farklı oluşundan çekiniyordum. Aslında sıkılğan tavırları, sevimli gülüşü, çocuksu heyecanlarıyla Finula'dan hoşlandığımı saklayamam. Yazık ki, duygularımı yansıtmaktan, ona yakın olmaktan kaçınırdım. Yanında kendimi beceriksiz bir salak gibi görüyordum. Üstelik bu

yıl bambaşka bir Finula bulmuştuk. Boylanmış, incelmış; dupduru teni, parlak ela gözleriyle çok hoş bir genç kız olmuştu. Finula'nın katılımıyla çalışmanın daha keyifli olacağını düşündükçe heyecanlanıyordum.

Ertesi gün küme üyeleriyle Defnelerde toplandık. Hazırlanan çalışma taslağı gözden geçirildi, yeni eklemeler düşünüldü. Yararlanılacak kaynaklar saptandı. Sonra da aramızda görev dağılımı yaptık. Ön hazırlık için istekli, hevesli bir çalışma başlatmıştık. Kendimizi konuya öylesine kaptırmıştık ki denize girmek, geceleri kumsalda toplanmak gibi alışkanlıklarımızı bile erteliyorduk çoğu zaman.

Arkadaşlar bir an önce antik kenti görmek için sabırsızlanıyorlardı. Onlar da benim gibi orada ilginç ve eğlenceli serüvenler yaşayacakları sezgisiyle heyecanlıydılar. Zamanlar ötesinden günümüze ulaşan yapıtlara elleriyle dokunmak geçmiş zamanlara dokunmak gibi bir şey olmalı diye düşünüyorlardı. İlginç ve gizemli mitolojik öykü kahramanlarının heykellerini okşamak, toprak altından çıkarılan geçmiş yaşanmışlıklara ilişkin ipuçlarının peşine takılmak; binlerce yıl öncenin tanrılar, tanrıçalar, krallar dünyasında dolaşmak çok heyecan verici geliyordu bizimkilere. Elif'le Erol ikide bir, "İyi ki bu konuyu seçmişiz Murat!" deyip durdukça içimden, inşallah sizi düş kırıklığına uğratmam, diye dua ediyordum.

Babam sürekli kazının başında bulunmak zorunda olduğu için çok sık bizimle olamıyordu. Bu yüzden kardeşimle benim için o hep özlenen, beklenen bir babaydı...